

מִצְוָה, אָמַאי (ס"א אתקריאת מצוה). אָלֵא הָכִי תַנִּינָן, שְׂדֵי: בְּגִין דְּאָמַר לְעוֹלָמוּ דִּי, דִּיאָמַר לְצָרוּתֵינוּ דִּי. אוֹף הָכִי מִצְוָה, בְּגִין דְּקָא מְשַׁדֵּד דְּמִבְּרַחַת לְכָל סְטָרִין בִּישִׁין, וְעֵבִיד קְטָטָה בְּהוּ, פְּגוּוֹנָא דְשְׂדֵי דְמְזוּזָה, דְּמִבְּרִיחַ לְשְׂדֵים וּמְזִיקִים דְּתַרְעָא, אוֹף הָכִי אִיהִי מִבְּרַחַת לִוְן מְכָל מְשַׁפְּנֵי קְדָשָׁה, וְעֵבִיד מְרִיבָה וּקְטָטָה בְּהוּ. פְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (שמות יז) מִסָּה וּמְרִיבָה. עַל דָּא כְּתִיב מִצְוָה. וְהָא מִסָּה בְּסַמּוּךְ אִיהוּ. אָלֵא תַרְגוּמוֹ דְּמִסָּה, אִיהוּ מְצוּתָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, כְּגוֹן לִישְׁנָא דְאִיהוּ מְקַל לְכָל אַנְשֵׁי בֵיתֵיהּ, וְאִיהוּ לִישְׁנָא דְאַת ר', וְאִיהוּ מְטָה דְבֵיהּ עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת, וּבֵיהּ מְחָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדוּי י' מְחָאן. וּבְגִין דְּכָל מְחָאן הוּוּ מְסֻטְרָא דְה' ה', רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר, מִנִּין שְׁכָל מְכָה וּמְכָה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְּצָרִים בְּמְצָרִים הִתְהַוְּ שָׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת וְכוּ', אָמַר מַעֲתָה וְכוּ'. וְאַת ה' סְלָקָא בְּאַת י' לְחֲמִשִּׁין מְחָאן, חֲמֵשׁ זְמַנִּין חֲמִשִּׁין, אֵינּוּן ר"ן. וּבְגִין דָּא, וְעַל הַיָּם לְקוּ ר"ן מִכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטֵב אֶרֶץ מְצָרִים רַעֲמָסֵס הִיא, וְהִיא אֶרְעָא אֶפְרַישׁוֹ לְדַחְלָן דְּלֵהוּן, לְרַעֲיָא וּלְמִיהוּ בְּכָל עֲנוּגִין דְּעֻלְמָא. וְכָל מְצָרָי חֲשִׁיבּוֹן לְאֵינּוּן דְּרַעֲן לְדַחְלֵיהוּן, כְּדַחְלֵיהוּן. וְדָא שְׂאִיל יוֹסֵף מְפָרְעָה, לְשִׁלְטָאָה אַחוּי עַל דַּחְלָן דְּמְצָרָי, דְּאַתְּכַפְּיִין תַּחוּת יְדֵיהּ, כְּעֵבְדִים בְּתַר מְלִכְיָהוּן, לְמַהוּי כְּלָהוּ מִתְּכַפְּיִין תַּחוּת שֵׁם יי מְסֻטְרֵיהוּן, וְלֹא שְׁלִיט בְּעֻלְמָא אָלֵא שֵׁם יְהוָה. וְאַתְּכַפְּיִין כָּל מְמַנָּן תַּחוּת יְדֵיהּ.

וְלֹאֲחֻזָּא לִוְן, דְּאִיהוּ עֲתִיד לְאִיתְּפָרְעָא מְנַהוּן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות יב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מְצָרִים מְלַכְיָהֶם, לְהִיּוֹת כְּלָם נִכְפִים תַּחַת שֵׁם יְהוָה מְצָדֵם, וְלֹא יִשְׁלַט בְּעוֹלָם אָלֵא שֵׁם יְהוָה, וּכְנָעוּ כָּל מְמַנִּים תַּחַת יְדֵיו.

מִצְוָה, מְדוּעַ (בְּקִרְיָת מִצְוָה)? אָלֵא כָּף שְׂנִינוּ, שְׂדֵי - מְשׁוּם שְׂאָמַר לְעוֹלָמוּ דִּי, שְׂאִימַר לְצָרוּתֵינוּ דִּי. אָף כָּף מִצְוָה, מְשׁוּם שֶׁהִיא מְשַׁדֵּדַת וּמְבַרִיחָה לְכָל צְדָדִים רַעִים וְעוֹשֶׂה קְטָטָה בֵּינֵיהֶם כְּדָגְמַת שֵׁם שְׂדֵי שְׂבַמְזוּזָה, שְׂמַבְרִיחַ לְשְׂדֵים וּמְזִיקִים שְׂבַשְׁעַר - אָף כָּף הִיא מְבַרִיחָה אוֹתָם מְכָל מְשַׁפְּנֵי הַקְּדָשָׁה, וְעוֹשֶׂה מְרִיבָה וּקְטָטוֹת בְּהֵם, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר (שמות יז) מִסָּה וּמְרִיבָה. וְעַל זֶה פְּתוּב מִצְוָה, וְהָרִי מִסָּה נִכְתְּבַת בְּאוֹת סַמ"ך? אָלֵא תַרְגוּמוֹ שֶׁל מִסָּה הוּא מְצוּתָא.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, כְּמוֹ לְשׁוֹן שֶׁהוּא מְקַל לְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ, וְהוּא לְשׁוֹן צוּרַת אוֹת ר', וְהוּא מְטָה שְׂבּוֹ עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת, וּבּוֹ הִכָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת. וּמְשׁוּם שְׁכָל הַמְּכּוֹת הִיוּ מְצַד שֶׁל ה' ה', אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִנִּין שְׁכָל מְכָה וּמְכָה שֶׁהֵבִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְּצָרִים בְּמְצָרִים הִתְהַוְּ שָׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת וְכוּ', אָמַר מַעֲתָה וְכוּ'. וְאוֹת ה' עוֹלָה בְּאוֹת י' לְחֲמִשִּׁים מִכּוֹת. חֲמֵשׁ פְּעֻמִּים חֲמִשִּׁים הֵם מְאַתִּים וְחֲמִשִּׁים. וּמְשׁוּם זֶה נְאָמַר, וְעַל הַיָּם לְקוּ מְאַתִּים וְחֲמִשִּׁים מִכּוֹת. אָמַר יוֹסֵף, כָּל טוֹב אֶרֶץ מְצָרִים הִיא רַעֲמָסֵס, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הַפְּרִישׁוֹ לְיִרְאַתָּם, לְרַעוּת וּלְהִלָּף בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל הַמְּצָרִים הַחֲשִׁיבּוֹ לְאוֹתָם שְׂרוּעִים לְיִרְאַתָּם - כִּיִּרְאַתָּם. וְזֶה מַה שְּׂאָל יוֹסֵף מְפָרְעָה, שְׂיִשְׁלְטוּ אַחוּי עַל יִרְאַתָּם שֶׁל הַמְּצָרִים, שְׂכַפְּוִיִּים תַּחַת יְדֵיו כְּעֵבְדִים אַחַר מְלַכְיָהֶם, לְהִיּוֹת כְּלָם נִכְפִים תַּחַת שֵׁם יְהוָה מְצָדֵם, וְלֹא יִשְׁלַט בְּעוֹלָם אָלֵא שֵׁם יְהוָה, וּכְנָעוּ כָּל מְמַנִּים תַּחַת יְדֵיו.

וְלִתְרַאוּת לָהֶם שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַפְּרַע מֵהֶם, זֶהוּ שְׂכַתּוּב (שמות יב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מְצָרִים אַעֲשֶׂה שְׂפָטִים